

GEWONE ZITTING 2021-2022

27 OKTOBER 2021

**BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK PARLEMENT**

VOORSTEL VAN RESOLUTIE

**betreffende de ontwikkeling van oplossingen
om het afval te verwijderen uit het kanaal van
Brussel.**

VERSLAG

uitgebracht namens de commissie
voor het Leefmilieu en de Energie

door mevr. Gladys KAZADI (F)

Aan de werkzaamheden van de commissie hebben deelgenomen :

Vaste leden : De heer Martin Casier, mevr. Isabelle Emmery, mevr. Véronique Jamouille, mevr. Ingrid Parmentier, de heer Tristan Roberti, mevr. Aurélie Czekalski, mevr. Viviane Teitelbaum, de heer Jonathan Patoul, mevr. Marie Nagy, de heer Youcef Handichi, mevr. Gladys Kazadi, mevr. Lotte Stoops, mevr. Cieltje Van Achter, mevr. Hilde Sabbe.

Plaatsvervanger : De heer Christophe De Beukelaer.

Zie :

Stuk van het Parlement :

A-310/1 – 2021/2022 : Voorstel van resolutie.

SESSION ORDINAIRE 2021-2022

27 OCTOBRE 2021

**PARLEMENT DE LA RÉGION
DE BRUXELLES-CAPITALE**

PROPOSITION DE RÉOLUTION

**concernant le développement de solutions
permettant d'éliminer les déchets dans le canal
de Bruxelles**

RAPPORT

fait au nom de la commission
de l'environnement et de l'énergie

par Mme Gladys Kazadi (F)

Ont participé aux travaux de la commission :

Membres effectifs : M. Martin Casier, Mmes Isabelle Emmery, Véronique Jamouille, Mme Ingrid Parmentier, M. Tristan Roberti, Mmes Aurélie Czekalski, Viviane Teitelbaum, M. Jonathan de Patoul, Mme Marie Nagy, M. Youcef Handichi, Mme Gladys Kazadi, Mme Lotte Stoops, Mme Cieltje Van Achter, Mme Hilde Sabbe.

Membres suppléants : M. Christophe De Beukelaer.

Voir :

Document du Parlement :

A-310/1 – 2021/2022 : Proposition de résolution.

I. Inleidende uiteenzetting van mevrouw Aurélie Czekalski, eerste mede-indiener van het voorstel van resolutie

Mevrouw Aurélie Czekalski verklaart dat het onderwerp van dit voorstel van resolutie niet nieuw is. Dat blijkt uit de vele wetgevingsteksten, vragen en, recentelijk, de interparlementaire resolutie COP26, waarin wordt verzoekt te streven naar een circulaire economie, waarbij afval een nieuwe grondstof is.

Het water van het kanaal van Brussel stroomt langzaam van zuid naar noord en voert afval met zich mee. Toch kan de stroom worden gebruikt om het afval naar een verzamelpunt in het Brussels Gewest of in Vlaanderen te leiden. In dat kader en gelet op de uitdaging om de vervuiling van de waterlopen door plastic en andere soorten afval aan te pakken, vraagt de volksvertegenwoordigster de Brusselse Regering om na te denken over oplossingen om de voorwerpen die in het kanaal drijven te verwijderen.

De hoeveelheid afval die elk jaar op en in het kanaal wordt verzameld, neemt voortdurend toe, zo blijkt uit cijfers van de Haven van Brussel. Zo wordt elk jaar ongeveer 40.000 m³ slib gebaggerd en 200 m³ afval van het wateroppervlak van het kanaal verwijderd.

De door dit afval veroorzaakte vervuiling is aanzienlijk. Hoewel de boten van de Haven van Brussel het kanaal bijna dagelijks schoonmaken, gaat dit afval helaas rechtstreeks naar de verbrandingsoven, terwijl het zou moeten worden gerecycleerd.

Een schoon kanaal zou een echte meerwaarde hebben voor de wijk, de bewoners, het milieu en de netheid.

In de toelichting van dit voorstel van resolutie worden verschillende mogelijkheden genoemd. Sommige van die oplossingen kunnen snel en gemakkelijk worden toegepast zonder de mobiliteit van de schepen te belemmeren :

- Alle mogelijke oplossingen bestuderen om de vervuilende objecten te verwijderen uit het kanaal van Brussel, met inbegrip van de installatie van een afvalbarrière ;
- De reiniging van het wateroppervlak verbeteren via de Haven van Brussel of via een publiek-privaat partnerschap ;
- Een recyclagetraject invoeren voor het plastic dat uit het kanaal van Brussel wordt opgevist ;
- Communicatie- en bewustmakingscampagnes voeren ter attentie van de burgers over de uitdagingen die het kanaal van Brussel doet rijzen op het vlak van netheid en biodiversiteit ;
- De instrumenten voor preventie en repressie van vervuilend gedrag in de zone van het kanaal van Brussel versterken ;
- Samenwerking bevorderen tussen de overheidsdiensten

I. Exposé introductif de Mme Aurélie Czekalski, première coauteure de la proposition de résolution

Mme Aurélie Czekalski précise que le sujet de cette proposition de résolution n'est pas neuf. Pour preuve les nombreux textes législatifs, les questions ou encore tout récemment la résolution interparlementaire COP 26 dans laquelle il est demandé d'œuvrer en faveur d'une économie circulaire dans laquelle les déchets constituent une nouvelle matière première.

L'eau du canal de Bruxelles coule lentement du sud vers le nord et ce courant draine des déchets. Néanmoins, on peut tirer profit du courant pour guider les déchets vers un point de collecte en Région bruxelloise ou en Flandre. C'est dans ce cadre et face à ce défi de la lutte contre la pollution des cours d'eau par le plastique et autres types de déchets que la députée demande au gouvernement bruxellois d'envisager les solutions permettant d'éliminer les objets flottant ou naviguant sur le canal.

Le nombre de déchets récoltés chaque année sur et dans le canal est en constante augmentation si on se réfère aux chiffres du Port de Bruxelles. Ainsi, chaque année, quelques 40.000 m³ de boues sont draguées et 200 m³ de déchets sont évacués de la surface du canal.

La pollution engendrée par ces déchets est considérable. Si les bateaux du port de Bruxelles nettoient le canal quasiment quotidiennement, ces déchets vont malheureusement directement vers l'incinérateur, alors qu'ils devraient être recyclés.

Un canal propre aurait une réelle plus-value pour le quartier, pour ses habitants, pour l'environnement et pour la propreté.

Plusieurs pistes sont évoquées dans le développement de la présente proposition de résolution. Certaines de ses solutions peuvent être mises en œuvre rapidement et facilement sans gêner la mobilité des bateaux :

- Étudier toute piste de solution permettant d'éliminer les objets polluants qui jonchent le canal de Bruxelles, dont celle de l'installation d'un bras anti-déchets ;
- Améliorer le nettoyage en surface du canal de Bruxelles, soit via le port de Bruxelles, soit via un partenariat public privé ;
- Instaurer un trajet de recyclage pour le plastique récupéré depuis le canal de Bruxelles ;
- Mener des campagnes de communication et de sensibilisation à destination des citoyens sur les enjeux de propreté et de biodiversité en lien avec le Canal de Bruxelles ;
- Renforcer les outils de prévention et de répression des comportements polluants dans la zone du canal de Bruxelles ;
- Promouvoir la collaboration entre les administrations et

en de verenigingen die de bovenvermelde doelstellingen nastreven ;

Het is waar dat de Haven van Brussel al enkele stappen heeft ondernomen om de situatie te verbeteren.

De Haven heeft verschillende initiatieven genomen om het afval uit het kanaal op te vissen. Zij reinigt het kanaal en verwijdert, zo nodig, de drijvende objecten. Bovendien onderhoudt en reinigt zij ook de kaden en oevers die onder haar beheer vallen. Dat is echter niet genoeg.

Het kanaal van Brussel moet een toeristische en recreatieve plaats worden voor de Brusselaars en toeristen. Het is tijd om deze zone, de oevers en de omgeving ervan te herontwikkelen.

II. Algemene bespreking

Mevrouw Cieltje Van Achter zegt dat zij dit voorstel van resolutie volledig zal steunen. Het probleem van het afvalbeheer van het kanaal en van de lozingen uit onze riolen moet worden aangepakt.

Op zijn minst moeten de in het voorstel van resolutie opgenomen mogelijkheden worden onderzocht.

Mevrouw Ingrid Parmentier zegt dat zij zich al vaak heeft uitgesproken over de netheid van het kanaal. Na meerdere malen in het veld te zijn opgetreden, heeft zij in augustus 2020 een ontmoeting gehad met de vereniging canal it up. Minister Alain Maron werd in januari 2021 al ondervraagd over ditzelfde onderwerp. Om het afval in het kanaal te beheren, beschikt de Haven van Brussel over twee reinigingsboten die jaarlijks 200 m³ afval opvangen. Zij beschikt ook over methoden om indien nodig een verontreiniging met koolwaterstoffen tegen te gaan. Bovendien zal de Haven van Brussel tegen mei 2022 een derde elektrisch aangedreven opruimboot aanschaffen om de opruimacties in het zuiden van het kanaal te versterken.

Ook het afvalpark in de haven van Brussel zal binnenkort worden heringericht. Er zijn statische afvalvangers geïnstalleerd aan de Redersbrug en de Jules de Troozbrug. Dat is niet zo efficiënt als de reinigingsboten, maar het helpt wel bij de reiniging.

In het kader van het waterbeheerplan 2022-2027 zal worden nagedacht over het kanaal.

Bovendien maakt de nieuwe verzamelingsstrategie deel uit van de verbintenis van de haven in haar beheersovereenkomst. Er is een uitgebreide studie over dit onderwerp gestart, die een analyse op basis van meerdere criteria omvat. Bovendien zal de vereniging canal it up bij die studie worden betrokken.

Het voorstel van resolutie voegt dus niet veel toe aan de verschillende acties die reeds aan de gang zijn.

Volgens mevrouw Lotte Stoops is de kwestie van het afval

les associations travaillant aux objectifs précités ;

Il est vrai que le port de Bruxelles a déjà entamé certaines démarches pour améliorer la situation.

Le port a mis en place plusieurs initiatives pour repêcher les déchets du canal. Il procède au nettoyage du canal et, le cas échéant, à l'enlèvement des objets flottants. En outre, il assure également l'entretien et le nettoyage des quais et des berges dont il a la gestion. Cependant, ce n'est pas suffisant.

Le canal de Bruxelles doit devenir un endroit touristique et de plaisance pour les Bruxellois et les touristes. Il est temps de redéployer cette zone, ses berges et ses environs.

II. Discussion générale

Mme Cieltje Van Achter affirme appuyer pleinement la proposition de résolution. La question de la gestion des déchets du canal, ainsi que les déversements qui peuvent y survenir depuis nos égouts, doivent être traités.

Il est au minimum opportun d'étudier les pistes reprises dans la proposition de résolution.

Mme Ingrid Parmentier relate s'être exprimée à de nombreuses reprises sur la propreté du canal. Étant intervenue à plusieurs reprises sur le terrain, elle a rencontré l'association canal it up en août 2020. Le ministre Alain Maron a déjà été interpellée en janvier 2021 sur ce même sujet. Pour gérer les déchets dans le canal, le port de Bruxelles dispose de deux bateaux nettoyeurs qui récoltent 200 m³ de déchets par an. Il dispose également de méthodes permettant, le cas échéant, de freiner une pollution aux hydrocarbures. De surcroît, un troisième bateau-dépollueur, à motorisation électrique, va bientôt être acquis par le port de Bruxelles d'ici mai 2022 pour renforcer les opérations de nettoyages dans le sud du canal.

Le parc à déchets du port de Bruxelles sera également bientôt réaménagé. Il y a des pièges à déchets statiques installés pont des armateurs et pont Jules de Trooz. C'est moins performant que les bateaux nettoyeurs même si ça participe au nettoyage.

Concernant le plan de gestion de l'eau 2022-2027, une réflexion sur le canal sera entamée.

En outre, la nouvelle stratégie de collecte fait partie des engagements du port dans son contrat de gestion. Une étude globale sur le sujet a été lancée et elle prévoit une analyse multicritère. D'ailleurs, l'association canal it up sera associée à cette étude.

Dès lors, la proposition de résolution n'apporte pas grand-chose par rapport aux différentes actions qui sont déjà en cours.

Selon Mme Lotte Stoops, la question des déchets et la

en de biodiversiteit in het kanaal van het grootste belang. Zij had reeds in januari van dit jaar een vraag gesteld aan minister Alain Maron, naar aanleiding van het burgerinitiatief "canal it up".

Per jaar wordt 200 m³ afval verzameld. Dat is onvoldoende en er moet worden nagegaan hoe dit resultaat kan worden verbeterd.

In het kader van de studie die het kanaal zal laten uitvoeren over het beheer van dit afval, zal een benchmarking worden uitgevoerd met de andere havens om na te gaan hoe zij hun afval beheren. Vivaqua, Leefmilieu Brussel en canal it up zullen bij die studie worden betrokken.

Zij is trouwens verheugd dat de Haven van Brussel altijd open heeft gestaan voor burgerinitiatieven.

Gelet op deze verschillende elementen, zal zij het voorstel van resolutie niet steunen.

Mevrouw Isabelle Emmery herinnert eraan dat het kanaal de enige plaats in Brussel is waar men water kan zien. Het heeft een economische maar ook een recreatieve functie.

Het afvalprobleem betreft de haven van Brussel, die beschikt over twee boten en verschillende technische middelen om het te verhelpen.

De haven is op de hoogte van het project "canal it up" en bestudeert de technische mogelijkheden die door de vzw worden voorgesteld.

Als er extra maatregelen nodig zijn om de afvalverzameling te verbeteren, werkt de haven daaraan. Zij acht het niet wenselijk dit voorstel van resolutie te steunen.

De heer Youcef Handichi merkt op dat de MR een publiek-privaat partnerschap overweegt voor het schoonmaken van het kanaal, hetgeen hij ten stelligste betwist. Hij kondigt aan dat hij dus tegen het voorstel van resolutie zal stemmen.

Mevrouw Gladys Kazadi is van mening dat het voorstel van resolutie de stappen versterkt die al worden gezet. Zij preciseert dat het nuttiger zou zijn om op voorhand op te treden, door plastic voor eenmalig gebruik te verbieden of statiegeld op flessen en blikjes in te voeren. Ondanks alles zal zij deze tekst steunen.

Mevrouw Aurélie Czekalski is van mening dat de eisen die in het voorstel van resolutie worden gesteld, die van canal it up zijn. Daar moet op kunnen worden ingegaan. Bij de verzameling van afval door de reinigingsboten wordt geen onderscheid gemaakt tussen plastic afval en andere soorten afval. Dit probleem moet worden aangepakt om dit afval in de recyclageprocedures te krijgen. Zij is er niet van overtuigd dat een extra boot het probleem zal oplossen.

Zij zegt dat zij uiterst waakzaam zal blijven ten aanzien van deze kwestie.

biodiversité au niveau du canal sont primordiales. Elle avait d'ailleurs déjà posé une question au ministre Alain Maron en janvier de cette année, suite à l'initiative citoyenne « canal it up ».

200 m³ de déchets sont récoltés par an. C'est insuffisant et il conviendrait d'analyser comment améliorer ce résultat.

Dans le cadre de l'étude que le canal va lancer sur la gestion de ces déchets, un benchmarking sera effectué avec les autres ports pour analyser la façon dont ils gèrent leurs déchets. Vivaqua, Bruxelles Environnement et canal it up seront associés à cette étude.

Elle salue d'ailleurs le port de Bruxelles qui a toujours eu une oreille attentive à l'égard des initiatives citoyennes.

Eu égard à ces différents éléments, elle ne soutiendra pas la proposition de résolution.

Mme Isabelle Emmery rappelle que le canal est le seul lieu où l'on peut voir de l'eau à Bruxelles. Il a une fonction économique mais également récréative.

La problématique des déchets concerne le port du Bruxelles qui dispose de deux bateaux et de divers moyens techniques pour y remédier.

Le port a connaissance du projet canal it up et il étudie les opportunités techniques proposées par l'ASBL.

Si des mesures supplémentaires sont nécessaires pour améliorer la collecte des déchets, le port s'y attelle. Elle ne trouve pas opportun de soutenir cette proposition de résolution.

M. Youcef Handichi constate que le MR envisage un partenariat public-privé pour le nettoyage du canal, ce qu'il conteste vigoureusement. Il annonce qu'il votera dès lors contre la proposition de résolution.

Mme Gladys Kazadi estime que la proposition de résolution vient renforcer les démarches qui sont déjà entreprises. Elle précise qu'il serait plus utile d'agir en amont, en interdisant le plastique à usage unique ou encore en instaurant une consigne sur les bouteilles et canettes. Malgré tout, elle soutiendra ce texte.

Mme Aurélie Czekalski estime que les demandes reprises dans la proposition de résolution sont celles de canal it up. Il faut pouvoir y répondre. Lors du ramassage de déchets par les bateaux nettoyeurs, il n'y a pas de distinction opérée entre les déchets plastiques et les autres sortes. Il faut s'attaquer à ce problème pour inscrire ces déchets dans des filières de recyclage. Elle n'est pas convaincue qu'un bateau supplémentaire réglerait le sujet.

Elle précise restera extrêmement vigilante sur ce sujet.

III. Bespreking van de consideransen en de streepjes van het verzoekend gedeelte

Aangezien de consideransen en de streepjes van het verzoekend gedeelte geen commentaar uitlokken, stelt de voorzitter voor onmiddellijk over te gaan tot de stemming over het geheel van het voorstel van resolutie.

IV. Stemming over het geheel van het voorstel van resolutie

Het voorstel van resolutie wordt in zijn geheel verworpen met 10 stemmen tegen 4.

– *Vertrouwen wordt geschonken aan de rapporteur voor het opstellen van het verslag.*

De Rapporteur

Gladys KAZADI

De Voorzitter

Tristan ROBERTI

III. Discussion des considérants et des tirets du dispositif

Les considérants et les tirets du dispositif n'appelant aucun commentaire, le président propose de passer directement au vote de l'ensemble de la proposition de résolution.

IV. Vote sur l'ensemble de la proposition de résolution

La proposition de résolution, dans son ensemble, est rejetée par 10 voix contre 4.

– *Confiance est faite à la rapporteuse pour la rédaction du rapport.*

La Rapporteuse

Gladys KAZADI

Le Président

Tristan ROBERTI